

Дослідження заходів енергоефективності в регіоні

Мазур Ю.П., к.е.н., доцент

Уманський національний університет садівництва

Зростання тарифів на усі види житлово-комунальних послуг, а також підвищення цін на енергоносії призвело до очікуваної реакції населення – пошуку альтернативних способів забезпечення своїх потреб в теплі та безпеці. Значне скорочення видобутку кам'яного вугілля, природного та скрапленого газу в останні роки, призвело до його дефіциту, відповідно, до зростання ринкової ціни.

Статистичні дані засвідчують скорочення виробництва енергетичної продукції в Україні. Так видобуток кам'яного вугілля за період 2011 -2015 рр. скоротився з 62,7 до 29,9 млн. тонн, газу природного з 207 до 19,8 млрд. м³, а електроенергії з 194,9 до 163,7 млрд. кВт*год.

Оскільки основним джерелом отримання тепла в оселях громадян є енергія (електрична, отримана від згоряння газу, твердого палива та ін.), то виникає два шляхи для збільшення ефективності її використання. Перший – це знаходити джерела енергії із більшим коефіцієнтом корисної дії, інший – більш ефективно використовувати існуючі.

Причинами низької енергоефективності у житловому секторі є незадовільний стан житлового фонду, значні терміни експлуатації будівель, відсутність своєчасних поточних та капітальних ремонтів та незначний відсоток впровадження маловитратних заходів з енергозбереження.

Досвід економічно розвинутих країн світу свідчить про те, що економія енергії – це ефективний шлях до зменшення енергетичної залежності держави. Серед популярних, серед споживачів, сучасних заходів по енергозбереженню доцільно виділити:

- встановлення лічильників (газу, тепла, електроенергії, води);
- встановлення та заміна вікон, входних дверей та віконно-балконних

конструкцій, що допомагає заощадити 40-60% витрат;

- встановлення утеплювача для стін та використання ізоляційних матеріалів (піно гіпс, мінеральна вата, перліт, тощо);
- встановлення енергозберігаючих вентиляційних систем;
- встановлення та реконструкція індивідуальних систем опалення;
- встановлення датчиків руху для економії електроенергії.

Проте найголовнішим енергозберігаючим заходом використання джерел енергії, альтернативних до високовартісного імпортованого газу, є застосування в опалювальних системах біопаливних та твердопаливних котлів.

Дослідження ринку палива для цих котлів показало значну залежність пересічного споживача від промислових гігантів. Поясненням цьому є перехід підприємств на твердопаливні котли, які використовують паливні пілleti та технологічні дрова. Основною сировиною для стабільного виробництва пілleti в промислових масштабах є технологічні дрова товщиною > 4 см. Аналіз показує, що ціна 1 м^3 технологічних дров за період 2014 – 2016 рр. зросла з 240 до 588 грн. Відповідно зросла і собівартість пілleti.

Введення аукціонних торгів в механізм реалізації деревини призвело до формування ринкової ціни. В аукціонних торгах беруть участь зареєстровані учасники, які зацікавлені в стабільному придбанні деревини. Оскільки ресурси деревини є обмеженими, не зважаючи на відновлюваність, а потреба стабільною – купівля одним із учасників щоквартальних аукціонних торгів 3-5 тис. м^3 технологічних дров (із запропонованих 10 – 15 тис. м^3), значно впливає на формування ціни в регіоні.

Не покращує ситуацію із забезпеченням твердим паливом населення пільгових категорій. Незважаючи, що таке забезпечення дуже обмежене через недостатність паливних дров та відбувається за розпорядженням державних органів, в цьому сегменті також відбулося незначне зростання ціни з 196 до 240 грн.

Значно ускладнюється ситуація з використанням електричної енергії для опалення. Постійне зростання ціни, висока вартість виготовлення дозвільної

документації для встановлення котлів та ненадійне постачання, особливо в сільській місцевості, призводить до відмови населення від використання цього виду енергії для опалювання житла.

Вирішення проблеми енергоефективності полягає в забезпеченні безперебійного постачання споживачам доступних енергоресурсів належної якості, ефективного використання наявних енергоресурсів, що сприятиме переходу до зменшення енергоємності виробництва теплової енергії, формуванню економічної, екологічної та соціальної безпеки країни.